

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 24. aprila 2020.godine
Br.ref.:RK 1552/20

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI42/18

Podnosilac

Asija Muslija

**Ocena ustavnosti Obaveštenja Državnog tužioca KMLC br. 09/2018
od. 2. marta 2018. godine
i Rešenja Apelacionog suda Republike Kosovo AC. br. 3538/2017
od 8. decembra 2017. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnet od strane Asije Muslija, iz opštine Prizren (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva).

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava Obaveštenje Državnog Tužilaštva Republike Kosova [KMLC. br. 09/2018] od 2. marta 2018. godine (u daljem tekstu: Državno tužilaštvo) i Rešenje Apelacionog suda Republike Kosova [AC. br. 3538/2017] od 8. decembra 2017. godine (u daljem tekstu: Apelacioni Sud).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti gore navedenih Obaveštenja i Rešenja putem kojih je, po navodima podnositeljke zahteva, došlo do povrede njenih prava i osnovnih sloboda zagwarantovanih članovima 5 [Jezici], 24 [Jednakost pred zakonom] i 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6 (Pravo na pravično suđenje) Evropske Konvencije o Ljudskim Pravima (u daljem tekstu: EKLjP).

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na stavovima 1 i 7 člana 113 [Jurisdikcija i ovlašćene strane], Ustava, članovima 22 [Procesuiranje podneska] i 47 [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Zakon), kao i na pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] poslovnika o Radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).
5. Dana 31. maja 2018. godine, Ustavni Sud Republike Kosova (u daljem tekstu: Sud) je na administrativnoj sednici usvojio izmene i dopune Poslovnika o radu, koji je objavljen u Službenom listu Republike Kosovo 21. juna 2018. godine i stupio na snagu 15 (petnaest) dana nakon njegovog objavljivanja. Sledstveno, pri razmatranju zahteva Sud se poziva na pravne odredbe novog Poslovnika koji je na snazi.

Postupak pred Sudom

6. Dana 27. marta 2018. godine, podnositeljka zahteva je podnela zahtev pred Sudom.
7. Dana 29. marta 2018. godine, Predsednica Suda je imenovala sudiju Gresa Caka-Nimani za sudiju izvestioca i Veće za Razmatranje, u sastavu sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Ivan Čukalović i Selvete Gërxhaliu-Krasniqi.
8. Dana 5. aprila 2018. godine, Sud je obavestio podnositeljku zahteva o registraciji zahteva i zatražio je od nje da popuni službeni obrazac Suda ili ekvivalent istog i da podnese pred Sud Rešenje Osnovnog suda u Prizrenu (u daljem tekstu: Osnovni Sud) a na koje se pozvala u svom početnom zahtevu, ali koji nije podnela Sudu.
9. Dana 30. aprila 2018. godine, podnositeljka zahteva je podnela pred Sudom dokumente koji su zatraženi.

10. Dana 7. maja 2018. godine, podnositeljka zahteva je podnela pred Sudom još jedan dodatni dokument.
11. Dana 16. juna 2018. godine, okončan je mandat sledećim sudijama: Snezhana Botusharova i Almiro Rodrigues. Dana 26. juna 2018. godine, okončan je mandat sledećim sudijama: Altay Suroy i Ivan Čukalović.
12. Dana 9. avgusta 2018. godine, predsednik Republike Kosovo je imenovao nove sudije: Bajram Ljatifi, Safet Hoxha, Radomir Laban, Remzie Istrefi-Peci i Nexhmi Rexhepi.
13. Dana 20. juna 2019. godine, Sud je poslao jednu kopiju zahteva Apelacionom sudu i Državnom Tužilaštvu.
14. Dana 26. juna 2019. godine, Sud je zatražio od Osnovnog suda da podnese Sudu jednu kopiju celokupnog dosijea, u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema dopisa Suda. Unutar navedenog roka, Sud nije primio dosije koji je zatražen od Osnovnog Suda.
15. Dana 3. jula 2019. godine, imajući u obzir da je četvorici gore navedenih sudija istekao njihov mandat kao sudijama Suda, Predsednica Suda je, na osnovu Zakona i Poslovnika o Radu, donela Odluku br. GJK. 42/18 o zameni sudija Veća za razmatranje, gde je novo Veće za razmatranje imenovano u sastavu sudija: Selvete Gërxhaliu Krasniqi (predsedavajuća), Safet Hoxha i Radomir Laban.
16. Dana 25. jula 2019. godine, Sud je poslao Osnovnom Sudu jedan ponovljeni zahtev o podnošenju kopije celokupnog dosijea koji je povezan sa zahtevom koji je predat Sudu, KI42/18. Sud je podsetio Osnovni Sud u vezi sa njihovom obavezom o zahtevima Suda koja je navedena u članu 26 [Saradnja sa drugim organima] Zakona. Sud je odredio jedan novi rok od 7 (sedam) dana za podnošenje kopije celokupnog dosijea koji se traži.
17. Dana 15. avgusta 2019. godine, Osnovni Sud je prosledio Sudu kopiju zatraženog dosijea.
18. Dana 28. avgusta 2019. godine, Sud je poslao jednu kopiju zahteva zainteresovanim stranama H.M. i Ogranku ProCredit Banke Kosova u Prizrenu (u daljem tekstu: ProCredit Banka), odnosno obema tuženim stranama od strane podnositeljke zahteva u postupcima pred redovnim sudovima. Tom prilikom, Sud je dao mogućnost zainteresovanim stranama da podnesu svoje komentare u vezi sa zahtevom, ukoliko ih imaju, unutar vremenskog roka od 7 (sedam) dana od dana prijema dopisa Suda.
19. Dana 6. septembra 2019. godine, Sud je primio neke komentare od ProCredit Banke, koji su navedeni u stavovima 47-52 ovog Rešenja. Unutar navedenog roka, Sud nije primio nikakav komentar od zainteresovane strane H.M.
20. Dana 6. marta 2020. godine, zamenik predsednika Suda, sudija Bajram Ljatifi, na osnovu pod stava 1.2, stava 1. člana 18. (Isključivanje sudije) Zakona i

pravilu 9 (Postupak izuzeća) Poslovnika o radu, zahtevao je izuzeće iz odlučivanja u slučaju KI42/18.

21. Dana 11. marta 2020. godine, predsednica Suda je usvojila gorenavedeni zahtev, i na osnovu stava 4. pravila 9. Poslovnika o radu, ova odluka je bila saopštena svim sudijama.
22. Dana 11. marta 2020. godine, Sud je razmotrio preliminarni izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je predložio Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

23. Dana 2. decembra 2011, H.M. [suprug podnositeljke zahteva] i A.M. [brat H.M.-a], u svojstvu hipotekara su potpisali sa ProCredit Bank-om jedan Ugovor o Hipoteci u kojem je u hipoteci navedena katastarska parcela P-71813068-07517-2 u ukupnoj površini od 319 m² i koja je, na osnovu spisa predmeta, bila registrovana na ime H.M. u delu 1/3 (jedna trećina) i na ime A.M. u delu 1/3 (jedna trećina). U navedenom ugovoru, A.M. i H.M. su okarakterisani kao prvi i drugi hipotekari. Njihove supruge, uključujući i podnositeljku zahteva nisu potpisale Ugovor o Hipoteci.
24. Dana 5. decembra 2011. godine, Ugovor o Hipoteci je bio registrovan u Registru Prava na Nepokretnu Imovinu po Rešenju Opštinske Katastarske Kancelarije u Prizrenu [Nr. 07-027-13612/H].
25. Dana 6. decembra 2011. godine, H.M kao dužnik i A.M., i R.M. i A.M, odnosno njihove supruge, uključujući i podnositeljku zahteva, kao ko-dužnici su potpisali Ugovor o Kreditu. Na osnovu spisa predmeta, ovaj Ugovor o kreditu kao i zalogu je izmenjen dana 24. novembra 2014. godine odnosno 28. aprila 2015. godine, i ovim izmenama je restrukturiran glavni dug, kamata i plan isplate kredita. Supruge R.M. i A.M., uključujući i podnositeljku zahteva su se takođe potpisale i u svojstvu kozajmoprialaca.
26. Dana 19. januara 2016. godine, na osnovu spisa predmeta i uzimajući u obzir da Ugovor o Kreditu nije bio ispoštovan od strane zajmoprimaoca, samim tim i od kozajmoprialaca, ProCredit Banka se obratila Privatnom Izvršitelju sa predlogom o izvršenju.
27. Dana 1. juna 2016. godine, Privatni Izvršitelj je doneo Zaključak [P. br. 10/2016] putem kojeg je odredio prodaju nepokretne imovine koja je data u hipoteku, gde je odredio i prvu sednicu o prodaji dana 1. jula 2016. godine.
28. Dana 30. juna 2016. godine, podnositeljka zahteva je podnela tužbu protiv H.M., odnosno protiv njenog supruga, kao prvotuženog, i ProCredit Banke, kao drugotužene, sa zahtevom za poništenje gore navedenog Ugovora o Hipoteci i potvrđivanjem njenog vlasništva nad odgovarajućom katastarskom parcelom, kao supruge H.M.-a. U obrazloženju svoje tužbe, podnositeljka zahteva je naglasila da je njen suprug delovao bez njenog znanja kada je ostavio u hipoteku njihovu zajedničku imovinu. Sledstveno tome, podnositeljka zahteva je tražila od Osnovnog Suda da (i) odredi privremenu meru sigurnosti putem

koje će se obustaviti sve izvršne radnje u izvršnom postupku; (ii) usvoji tužbeni zahtev; (iii) potvrdi njeno vlasništvo na imovinom/nepokretnom imovinom koja je ostavljena u hipoteci; (iv) naloži katastarskim organima da preduzmu potrebne korake u skladu sa odlukom Osnovnog Suda; i, (v) da proglasi nevažećim Ugovor o Hipoteci od 2. decembra 2011. godine.

29. Dana 14. jula 2016. godine, Osnovni Sud je Rešenjem [C. br. 651/16] usvojio kao osnovan predlog podnositeljke zahteva o određivanu privremene mere sigurnosti i zabranio je ProCredit Banci da realizuje svoje pravo kao kreditor i da proda nepokretnu imovinu koja je ostavljena kao hipoteka u Ugovoru o Hipoteci. Osnovni Sud je obrazložio usvajanje ovog predloga sa činjenicom da postoji osnovana sumnja da će se ukoliko se ne usvoji ova mera *“dosta otežati realizacija tužbenom zahteva tužilačke strane, koja je predviđena članom 297.1 tačka b, ZPP-a”* kao i da postoji *“realna opasnost da ukoliko se ne odredi predložena privremena mera, tužilačka strana [podnositeljka zahteva] može da pretrpi nepopravljivu štetu.”*
30. Dana 22. odnosno 27. jula 2016. godine, ProCredit Banka je podnela (i) svoj prigovor protiv gore navedenog Rešenja Osnovnog Suda u vezi sa privremenom merom sigurnosti, naglašavajući da je, između ostalog, tužiteljka, odnosno podnositeljka zahteva, potpisala sporazum o kreditu i naknadne izmene, u svojstvu kozajmoprimaoca, kao i da odgovarajuća nepokretna imovina registrovana u registru hipoteka u skladu sa Rešenjem Opštinskog katastra u Prizrenu; i (ii) odgovor na tužbu podnositeljke zahteva od 30. jula 2016. godine, tražeći od Osnovnog Suda da tužbu tužiteljke, odnosno podnositeljke zahteva, odbije kao neosnovanu.
31. U međuvremenu, a pre nego što je doneta odluka o gore navedenom prigovoru podnetom od ProCredit Banke u vezi sa određivanjem sigurnosne mere, dana 26. septembra 2016. godine, Osnovni Sud je, u drugom Rešenju sa istim brojem [C. br. 651/16], odlučio da se tužba podnositeljke zahteva treba smatrati povučenom. Ovo zbog činjenice da se podnositeljka zahteva, iako je bila obaveštena na redovan način u vezi sa glavnom raspravom gde se trebala razmotriti njena tužba, nije uopšte pojavila pred Osnovnim Sudom i, po potonjem, na osnovu stava 3 člana 423 Zakona br. 03/L-006 o Parničnom Postupku (u daljem tekstu: ZPP), u slučajevima kada *“tužilac ne dođe na glavnu raspravu, iako je bio uredno pozvan”*, tužba će se smatrati kao da je povučena.
32. Dana 19. decembra 2016. godine, podnositeljka zahteva je pred Osnovnim Sudom podnela zahtev za vraćanje u prethodno stanje, tražeći da se stavi van snage gore navedeno Rešenje Osnovnog Suda putem kojeg je njena tužba smatrana povučenom i da se nastavi sa razmatranjem njene tužbe.
33. Dana 28. decembra 2016. godine, Osnovni Sud je, drugim Rešenjem koje takođe ima isti broj [C. br. 651/16] usvojio kao osnovan zahtev podnositeljke zahteva za vraćanje u prethodno stanje i poništio je svoje ranije Rešenje po kojem se tužba smatrala kao da je povučena. U ovom Rešenju, Osnovni Sud je naglasio da *“parnični postupak po ovom pravnom pitanju se vraća u ono stanje u kojem je i bio pre delovanja.”* Osnovni Sud je ocenio da je zahtev

podnositeljke zahteva za vraćanje u prethodno stanje bio obrazložen jer je utvrđeno da strana nije bila dobro informisana i samim tim postoje razlozi koji su navedeni u članu 129 ZPP-a na osnovu kojih se zahtev za vraćanje u prethodno stanje treba usvojiti. Iz spisa predmeta proizilazi da je Rešenje Suda bilo sastavljeno na bosanskom i albanskom jeziku.

34. Dana 23. februara 2017. godine, Osnovni Sud je, u Rešenju koje je nosilo isti broj kao i tri gore navedena Rešenja, odnosno [C. br. 651/16], razmotrio prigovor koji je podnet od strane ProCredit Banke dana 22. jula 2016. godine i poništio je privremenu meru sigurnosti koja je određena dana 14. jula 2016. godine, zato što je potvrđeno u prigovoru ProCredit Banke da je podnositeljka zahteva u stvari potpisala Ugovor o Kreditu u svojstvu kozajmoprimaoca. U ovom rešenju je, nakon poništenja privremene mere sigurnosti, navedeno da će parnični postupak koji je iniciran po tužbi od 30. juna 2017. godine, nastaviti na osnovu odredbi ZPP-a.
35. Protiv gore navedenog Rešenja Osnovnog Suda, podnositeljka zahteva je uložila žalbu pred Apelacionim Sudom zbog povredi odredbi parničnog postupka, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da drugostepeni sud usvoji njenu žalbu i da poništi Rešenje Osnovnog Suda tako što će vratiti slučaj na ponovno odlučivanje.
36. Dana 8. decembra 2017. godine, Apelacioni Sud je doneo Rešenje [AC. br. 3538/2017], putem koje je odbio kao neosnovanu žalbu podnositeljke zahteva i potvrdio je Rešenje Osnovnog Suda [C. br. 651/16] od 23. februara 2017. godine.
37. Jednog neodređenog dana, podnositeljka zahteva se obratila Državnom Tužiocu sa zahtevom da se podnese zahtev za zaštitu zakonitosti za njen slučaj. Ona se takođe žalila da Rešenje Apelacionog Suda [AC. br. 3538/2017] njoj nije dostavljeno na njenom maternjem jeziku, odnosno na bosanskom jeziku.
38. Dana 2. marta 2018. godine, Državni Tužilac je u dopisu [KMLC. br. 09/2018] obavestio podnositeljku zahteva da je nakon prijema njenog predloga Državno Tužilaštvo zatražilo sve spise predmeta od Osnovnog Suda i da nakon razmatranja istih došao je do zaključka da nema *“dovoljno osnova, po članu 247, stav 1, tačka a) i b) Zakona o Parničnom Postupku, da se podnese ovaj zahtev za zaštitu zakonitosti.”* Dalje, a u vezi sa navodima podnositeljke zahteva o uručivanju odluke na njenom jeziku, odnosno na bosanskom jeziku, Državni Tužilac je naglasio da: *“U vezi sa tim što odluka Apelacionog Suda nije vama uručena na vašem jeziku, vi se možete obratiti Osnovnom Sudu u Prizrenu sa zahtevom da vam se odluka prevedede.”*
39. Do dana, po informacijama koje su dostupne Sudu, redovni sudovi su odlučili samo o zahtevu podnositeljke zahteva o određivanju privremene mere sigurnosti. Njena početna tužba se i dalje nalazi na razmatranju pred Osnovnim Sudom.

Navodi podnositeljke zahteva

40. Podnositeljka zahteva tvrdi da su Obaveštenje Državnog tužioca [KMLC. br. 09/2018] od 2. marta 2018. godine kao i rešenje Apelacionog suda [AC. br. 3538/2017] od 8. decembra 2017. godine, doneti uz povredu njenih prava i osnovnih sloboda koje su zagarantovane u članovima 5 [Jezici], 24 [Jednakost pred Zakonom] i 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, u vezi sa članom 6 (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a.
41. Podnositeljka zahteva osporava gore navedeno Obaveštenje Državnog tužioca, tvrdeći da je došlo do povreda člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP-a, zbog (i) nedostatka obrazloženja, odnosno “*protivrečnog obrazloženja*”; i (ii) ne razmatranja dokaza koji podržavaju predlog za iniciranje zahteva za zaštitu zakonitosti. Podnositeljka zahteva u ovom sporu posebno tvrdi da je Državni tužilac bio obavezan da razmotri njene dokaze koji podržavaju predlog za iniciranje zahteva za zaštitu zakonitosti a ne da uputi podnositeljku zahteva za se obrati Osnovnom sudu sa zahtevom za prevod osporenog rešenja naglašavajući sledeće: “*U vezi sa tim što odluka Apelacionog Suda nije vama uručena na vašem jeziku, vi se možete obratiti Osnovnom Sudu u Prizrenu sa zahtevom da vam se odluka prevede*”.
42. U prilog navodima u vezi sa nedostatkom obrazložene sudske odluke, podnositeljka zahteva se poziva na sudsku praksu Evropskog Suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), odnosno na slučaj *Hirvisaari protiv Finske* (Presuda od 27. septembra 2001. godine); dok u prilog navodima o nerazmatranju dokaza koji su predstavljeni od strane podnositeljke zahteva pred Državnim tužilaštvom, ona se poziva na sudsku praksu ESLJP-a, odnosno na slučajeve *De Haes i Gijssels protiv Belgije* (Presuda od 24. februara 1997. godine) i *Tinelly & Sons Ltd i drugi i McElduff i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (presuda od 10. jula 1998. godine).
43. Podnositeljka zahteva osporava gore navedeno Rešenje Apelacionog suda, tvrdeći, u suštini, povredu člana 31 Ustava a u vezi sa članom 6 EKLJP-a, naglašavajući da isto nije pravilno utvrdilo činjenično stanje, uz naglasak da podnositeljka zahteva nije dala svoju saglasnost za ugovor o Hipoteci.
44. Podnositeljka zahteva takođe navodi i povredu člana 5 i člana 24 ustava. U vezi sa navodnim povredama člana 5 Ustava, podnositeljka zahteva naglašava da su Apelacioni Sud i Državni Tužilac delovali u suprotnosti sa članom 5 Ustava, zato što joj nisu uručili odgovarajuću odluku na njenom jeziku i zbog toga što nisu uzeli u obzir njene navode u vezi sa neuručivanjem odluke na njenom jeziku. U vezi sa neuručivanjem osporenog Rešenja Apelacionog suda na njenom maternjem jeziku, podnositeljka zahteva naglašava da (i) zbog jezika “*nisam mogla da uz pomoć prevoda translate da identifikujem suštinske činjenice koje sam mogla podneti u Predlogu koji sam poslala Državnom tužiocu u vezi sa povredom zakonitosti*”; i (ii) me uzimanje u obzir ove činjenice od strane Državnog tužioca je rezultiralo “*apsolutnom povredom svih pravila u vezi sa korišćenjem jezika i pogotovo i Zakona o Korišćenju jezika, Ustava Kosova, kao i Konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama.*”

45. S druge strane, u vezi sa navodnim povredama člana 24 Ustava, podnositeljka zahteva u suštini naglašava da ona nije bila tretirana na isti način kao i ProCredit Banka, navodeći u suštini pitanja koja su povezana sa principom jednakosti oružja. Po navodima podnositeljke zahteva, da su, Državni tužilac i sudovi *“imali striktno zakonski pristup kako prema meni tako isto i prema banci ProCredit da ukoliko nije bilo saglasnosti sa moje strane za hipoteku, onda ne bi došlo do jednog ovakvog paradoksa.”*
46. Na kraju, podnositeljka zahteva, u suštini, traži od Suda da proglasi njen zahtev prihvatljivim kao i da proglasi nevažećim Obaveštenje Državnog tužioca [KMLC. br. 09/2018] od 2. marta 2018. godine kao i Rešenje Apelacionog suda [AC. br. 3538/2017] od 8. decembra 2017. godine u vezi sa Rešenjem Osnovnog suda [C. br. 651/16] od 23. februara 2017. godine, tako što će vratiti njeno pitanje u vezi sa određivanjem privremene mere sigurnosti na ponovno odlučivanje.

Komentari ProCredit Banke

47. U vezi sa navedenim zahtevom, ProCredit Banka je podnela komentare pred Sudom, nakon poziva potonjeg. U suštini, ProCredit Banka je u potpunosti osporila sve navode podnositeljke zahteva *“kao nerazumne i neosnovane na zakonu i Ustavu Republike Kosova.”*
48. Po navodima ProCredit Banke, osporeno rešenje Apelacionog suda [AC. br. 3538/2017] od 8. decembra 2017. godine je došlo kao rezultat potpunog i pravilno utvrđenog činjeničnog stanja kao i da u ovom konkretnom slučaju *“nemamo nikakvu vrstu povreda”*. Dalje, ProCredit Banka naglašava da ne samo podnositeljka zahteva već i sam dosije slučaja govore da je prvobitno Osnovni sud njoj usvojio zahtev za privremenom merom sigurnosti, ali kasnije, nakon prigovora koji su podneti od strane ProCredit Banke, Osnovni sud je održao sednicu saslušanja i na osnovu pregledanih dokaza doneo je drugo rešenje putem kojeg je *“poništió privremenu meru sigurnosti”*, koju je odredio Osnovni sud putem svoje prve odluke.
49. Što se tiče povrede člana 5 Ustava, ProCredit Banka naglašava da ne stoji navod da je *“stranama u postupku osporeno pravo da koriste njihov maternji jezik”* jer *“kao što se to potvrđuje i u samim spisima predmeta, strane tu tokom čitavog postupka koristile svoje pravo da koriste svoj maternji jezik tokom postupka gde su iste podnosile sve zahteve/dopise na njihovom maternjem jeziku.”* Ovo još više zbog toga što je stranama u postupku tokom svih sednica *“bio obezbeđen svaki put prevodilac”*, naglašava ProCredit Banka. Ova potonja smatra da su strane u postupku koristile sva svoja prava kao i da su koristile sva pravna sredstva u skladu sa zakonom na njihovom maternjem jeziku – i zbog toga su redovni sudovi odlučili *“na pravilan i nepristrasan način.”*
50. Što se tiče povrede članova 24 i 31 Ustava, ProCredit Banka naglašava da činjenica što podnositeljka zahteva nije imala uspeha na kraju sudskih postupaka kada je odlučeno u vezi sa merom sigurnosti i zato što nije bila zadovoljna odlukom o odbijanju jedne takve mere – ne mora da znači da je došlo do povreda *“u vezi sa jednakošću pred zakonom ili prava na pravično i*

nepristrasno suđenje.” Po navodima ProCredit Banke, svim stranama u postupku je bilo osigurana i garantovana jednaka zaštita prava i ne stoje navodi podnositeljke zahteva da je došlo do povreda s tim u vezi. ProCredit Banka takođe smatra da podnositeljka zahteva nije uspela da nekim dokazom potkrepi svoje navode o povredama kao osnovane.

51. Što se tiče navoda podnositeljke zahteva da ona nije dala saglasnost za ostavljanje u hipoteku, ProCredit Banka je naglasila da ne stoji navod podnositeljke zahteva da ona *“nije dala saglasnost za stavljanje nepokretne imovine pod hipoteku”*. Ona je, po navodima ProCredit Banke bila potpisnica sporazuma o kreditu br. 20044522 kao i da su sve ove činjenice bile navedene od strane ProCredit Banke *“tokom trajanja postupka u ovom predmetu.”*
52. Na kraju, ProCredit Bank je naglasila sledeće: *“mi mislimo da je jedini cilj podnositeljke ove žalbe/zahteva je da odloži ovo pitanje kao i da oni pokušavaju po svaku cenu da se odloži vraćanje obaveza koje ona zajedno sa njenim suprugom kao i sa drugim dužnicima imaju prema nama.”* S tim u vezi, ProCredit Banka je predložila Sudu da odbije zahtev podnositeljke zahteva kao neosnovan.

Relevantne Ustavne i Zakonske odredbe

Ustav Republike Kosova

Član 5 [Jezici]

1. *Službeni jezici u Republici Kosovo su Albanski i Srpski jezik.*
2. *Turski, Bosanski i Romski imaju status službenih jezika na opštinskom nivou ili će biti korišćeni kao službeni na svim nivoima, u skladu sa zakonom.*

Član 24 [Jednakost pred Zakonom]

1. *Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.*
2. *Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.*
3. *Načelo jednakosti pred zakonom ne sprečava sprovođenje i usvajanje privremenih mera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake. Takve mere se mogu sprovoditi samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene.*

Član 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. *Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
 2. *Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.*
- (...)

Evropska Konvencija o Ljudskim Pravima

Član 6 (Pravo na pravično suđenje)

1. *Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu isključiti s čitavog ili jednog dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalažu interesi maloletnika ili zaštite privatnog života strana u sporu, ili kada to sud smatra izričito neophodnim zato što bi u posebnim okolnostima publicitet mogao naneti štetu interesima pravde.*
- (...)

Zakon br. 03/L-006 o Parničnom Postupku, objavljen u službenom listu dana 20. septembra 2008. godine, po izmenama urađenim u Zakonu br. 04/L-118 o Izmenama i Dopunama zakona br. 03/L-006 o Parničnom Postupku, objavljenom u Službenom listu dana 16. oktobra 2012. godine

Član 6 (izmenjen i dopunjen 2012. godine)

- 6.1. *U parničnom postupku službeni jezici koriste se ravnopravno.*
- 6.2. *Parnični postupak vodi se na jeziku koji je u zvaničnoj upotrebi u Sudu u skladu sa zakonom.*
- 6.3. *Svako lice koje učestvuje u parničnom postupku može da koristi službeni jezik prema svom izboru .*
- 6.4. *Stranke i drugi učesnici u postupku koji ne razumeju ili ne govore jezik koji je u zvaničnoj upotrebi u Sudu imaju pravo da koriste svoj jezik ili jezik koji razumeju.*

POGLAVLJE VI

JEZIK U POSTUPKU

Član 96

96.1 Stranke i ostali učesnici u postupku imaju pravo da u postupku pred sudom koriste svoj jezik ili jezik koji razumeju.

96.2 Ukoliko se postupak ne vodi na jeziku stranke, odnosno ostalih učesnika u postupku, obezbediče se prema njihovom zahtevu , usmeni prevod na njihovom jeziku ili na jeziku koji razumeju, svih prestavki i pismenih dokaza, kao i onoga što se podnosi na sudskoj sednici.

96.3 Stranke i ostali učesnici u postupku će se obavestiti o pravu da verbalni postupak rate na njihovom jeziku putem prevodioca. Oni mogu da odustanu od prava prevođenja , ukoliko izjave da znaju jezik na kome se vodi postupak. U zapisnik će se ubeležiti da im je dato uputstvo o pravu upotrebe njihovog jezika , kao i izjave stranka i ostalih učesnika u vezi sa uputstvima datih od suda.

96.4 Prevod vrše prevodioci.

96.5 Troškovi prevoda ostaju na teret budžeta suda.

Član 97

Pozivi, odluke i ostali sudski dopisi se dostavljaju strankama i ostalim učesnicima u postupku na jeziku koji je u službenoj upotrebi na sudu.

Član 98

Stranke i ostali učesnici u postupku dostavljju sudu tužbe , žalbe i ostale njihove prestavke na jeziku koji je u službenoj upotrebi na sudu .

Član 182

182.1 Osnovno kršenje odredbi parničnog postupka postoji ukoliko sud tokom postupka nije primenjivao ili je primenjivao na nepravilan način neku odredbu ovog zakona, a ova je imala ili mogla da ima uticaj na donošenje zakonite i pravedne presude.

182.2 Suštinsko kršenje odredbi parničnog postupka postoji uvek:

(...)

j) ukoliko je u suprotosti sa odredbama ovog zakona , sud odbio zahtev stranke , da u postupku koristi svoj jezik i pismo, i da prati postupak na svom jeziku, tako da se zbog toga žali;

(...)

Član 247

247.1 Javni tužilac može podići zahtev za zaštitu zakonitosti:

a) zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, ukoliko povreda se odnosi na teritorijalnu nadležnost, ukoliko prvostepeni sud donosilo

presudu bez glavne rasprave, a bio je u obavezi da održi glavnu raspravu, ukoliko je odlučeno po zahtevu, u vezi toga spor je u toku, ili ukoliko u suprotnosti sa zakonom, udaljivan javnost sa glavne rasprave;

b) zbog pogrešne primene materijalnog prava.

247.2 Javni tužilac ne može podići zahtev za zaštitu zakonitosti zbog prekoračenja tužbenog – zahteva i zbog pogrešnog utvrđivanja ili nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja.

Zakon br. 02/L-37 o upotrebi jezika, objavljen u Službenom listu dana 1. marta 2007. godine

Član 12 (Upotreba jezika u sudskim procesima)

12.1. Službeni jezici se upotrebljavaju ravnopravno u sudskim procesima .

12.2. Sudovi i istražni organi kao i drugi nadležni organi obuhvaćeni u krivičnoj proceduri i ostalim pravnim postupcima, će obezbediti da svaka osoba koja učestvuje u krivičnom ili bilo kom drugom postupku može koristiti službeni jezik po njegovom ili njenom izboru.

Član 13 [nema naziv]

13.1. Sudovi će obavljati postupke na zvaničnom jeziku ili jezicima koje su odabrale stranke u postupku. Zahtevom bilo koje stranke u procedurama, sredstva za simultani prevod u postupku moraju biti obezbeđena, uključujući davanje dokaza, sa jednog zvaničnog jezika na drugi.

13.2. Sudovi mogu omogućiti da se obezbede sredstva potrebna za simultani prevod postupka, uključujući davanje dokaza, sa jednog zvaničnog jezika na drugi, kada smatraju da je postupak od opšteg javnog interesa.

Član 14 [nema naziv]

Sudovi su dužni da izdaju dokumenta vezana za postupak na zvaničnim jezicima odabranim za postupak i na drugom zvaničnom jeziku ukoliko je to zatražano od strane bilo koje stranke u procesu ili ako je po mišljenju suda ovakav čin od opšteg javnog interesa.

Član 16 [nema naziv]

16.1. Svaka osoba koja učestvuje u krivičnom ili bilo kom drugom postupku a jezik (e) na kojem se postupak vodi ne razume ili ne govori, ima pravo na upotrebu njegovog ili njenog jezika u postupku.

16.2. Osobe koje pripadaju zajednici čiji jezik nije maternji jezik i učestvuje u krivičnom ili drugom pravnom postupku ima pravo da tokom postupka upotrebljava njegov/njen maternji jezik.

16.3. Sudovi i istražni organi kao i drugi nadležni organi moraju osobi pomenutoj u stavu 1 i 2 ovog člana obezbediti besplatnu prevodilačku pomoć.

Prihvatljivost zahteva

53. Sud prvo ocenjuje da li je podnositelja zahteva ispunila uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje navedene Zakonom i predviđene Poslovníkom o radu.

54. S tim u vezi, Sud se poziva na stavove 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i Ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

55. U nastavku, Sud takođe ocenjuje da li je podnositeljka zahteva ispunila ostale uslove prihvatljivosti, koji su dalje propisani u Zakonu. S tim u vezi, Sud se prvo poziva na članove 48. [Tačnost podneska] i 49 [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 48
[Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od četiri (4) meseca. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.

56. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnositeljka zahteva ovlašćena strana, koja osporava jedan akt javnog organa, odnosno Obaveštenje Državnog tužioca [KMLC br. 09/2018] od 2. marta 2018. godine i Re,enje Apelacionog suda [AC. br. 3538/2017] od 8. decembra 2017. godine, nakon što je iscrpela sva pravna sredstva koja su navedena u zakonu. Podnositeljka zahteva je takođe razjasnila osnovna prava i slobode za koje tvrdi da su joj povređena u skladu članom 48. Zakona i podnela je zahtev u skladu sa rokovima utvrđenim u članu 49. Zakona.

57. U nastavku, Sud će se takođe pozvati na kriterijume o prihvatljivosti koji su navedeni u Poslovníku o Radu Suda. S tim u vezi, Sud primećuje da je

podnositeljka zahteva ispunila uslove o prihvatljivosti koji su propisani u tačkama (a), (b), (c) i (d) stav 1 Pravila 39.

58. Međutim, u okolnostima ovog konkretnog slučaja, Sud se takođe poziva i na: (i) tačku (b) stava 3 Pravila 39 Poslovnika o radu, po kojoj, Sud može smatrati jedan zahtev neprihvatljivim ukoliko isti nije *ratione materiae* u skladu sa Ustavom; i (ii) stav 2 Pravila 39, na osnovu kojeg, Sud može smatrati jedan zahtev neprihvatljivim ukoliko je isti očigledno neosnovan, jer podnosilac zahteva nije dovoljno dokazao i potkrepio svoju tvrdnju.
59. Ocena prvog u okolnostima ovog konkretnog slučaja je važna zato što se akti koji su osporeni i navodi podnositeljke zahteva da su isti doneti kršenjem člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a povezuju sa zahtevom za sigurnosnu meru i samim tim, spadaju u oblast delovanja “*prethodnih postupaka*”. U takvim slučajevima, na osnovu sudske prakse Evropskog suda za Ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), garancije koje su uvrštene u članu 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP-a, u principu nisu primenljive, izuzev ukoliko okolnosti slučaja ne ispunjavaju odgovarajuće kriterijume koji su određeni putem sudske prakse ESLJP-a i Suda.

I. Što se tiče tačke (b) stava 3 Pravila 39 Poslovnika o Radu

60. Sud pre svega podseća na sadržaj ovog pravila koje glasi:

(3) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim pod sledećim uslovima:

[...]

(b) kada zahtev nije ratione materiae u skladu sa Ustavom;

61. Kao što je to već navedeno iznad, u okolnostima konkretnog slučaja, Sud treba da oceni ispunjavanje kriterijuma koji su propisani u tački (b) stava 3 Pravila 39 Poslovnika o radu, po kojem, Sud može smatrati neki zahtev neprihvatljivim ukoliko isti nije *ratione materiae* u skladu sa Ustavom, jer su sudski postupci koji su rezultirali Obaveštenjem i osporenim Rešenjem imali za predmet razmatranja i “*privremenu meru*” i samim tim se tiču “*prethodnih postupaka*”. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, član 6 EKLJP-a, a u kontekstu Ustava, član 31 istog, u principu, nisu primenljivi u vezi sa “*prethodnim postupcima*”.
62. Samim tim, da bi utvrdili da li je ovaj zahtev *ratione materiae* u skladu sa Ustavom, Sud će se prvenstveno pozvati na opšte principe koji su određeni sudskom praksom ESLJP-a i praksom Suda koja se tiče primenljivosti proceduralnih garancija iz člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP-a u okolnostima konkretnog slučaja, odnosno u “*prethodnim postupcima*” i nakon toga će primeniti iste u okolnostima konkretnog slučaja na način pomoću kojeg će se odrediti ova primenljivost.
63. S tim u vezi, Sud podseća da su opšti principi koji se tiču primenljivosti člana 31 Ustava a u vezi sa članom 6 EKLJP-a u “*prethodnim postupcima*” određeni

od strane Suda u slučajevima KI122/17, gde je podnosilac, *Ceska Exportni Banka A. S.*, Presuda od 30. aprila 2018. godine; i KI150/16, podnosilac *Mark Frrok Gjokaj*, Presuda od 31. decembra 2018. godine. Opšti principi koji su određeni u ove dve Presude su zasnovani na slučaju ESLjP-a, *Micallef protiv Malte*, Presuda od 15. oktobra 2009. godine.

64. Sud naglašava da odgovarajuća sudska praksa ESLjP-a i Suda objašnjava opšte principe na osnovu kojih je primenljivost člana 31 ustava u vezi sa članom 6 EKLjP-a u "*prethodnim postupcima*" ograničena. Prilikom ocene da li okolnosti jednog slučaja prekoračuju ova ograničenja, odnosno prilikom procene da li okolnosti nekog konkretnog slučaja ispunjavaju kriterijume za primenljivost proceduralnih garancija koje su uvrštene u članu 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLjP-a, Sud treba da primeni ove principe u skladu sa sudskom praksom ESLjP-a i uglavnom na osnovu slučaja ESLjP-a koji je citiran iznad, odnosno na slučaju *Micallef protiv Malte*.
65. S tim u vezi, Sud pre svega podseća da se delokrug člana 6 EKLjP-a primenjuje na postupke koji utvrđuju "*građanska prava i obaveze*". (Vidi slučaj ESLjP-a: *Ringeisen protiv Austrije*, predstavka br. 2614/65, presuda od 22. juna 1972. godine). Samim tim, da bi član 6 EKLjP-a mogao biti primenljiv, u okolnostima jednog slučaja, mora da postoji neki "*spor*" u vezi sa nekim "*građanskom pravom*" koji je, u principu, određen putem zakona koji se primenjuju. (vidi slučaj ESLjP-a, *Micallef protiv Malte*, citirano iznad, stav 74 i slučaj Suda KI150/16 podnosilac *Mark Frrok Gjokaj*, citirano iznad, stav 63).
66. Sud dalje naglašava da, u principu, na osnovu sudske prakse ESLjP-a, "*prethodni postupci*", kao oni koji se tiču određivanja jedne privremene mere/mere sigurnosti, se ne smatraju da određuju "*građanska prava i obaveze*" i zbog tog razloga, u principu, ne spadaju pod delokrug takve za, tite iz člana 6 EKLjP-a. (vidi slučaj ESLjP-a *Micallef protiv Malte*, citirano iznad, stav 75 i reference koje su tu korišćene).
67. Međutim, u presudi *Micallef protiv Malte*, ESLjP je izmenio i konsolidovao svoj raniji stav u vezi sa ne primenljivošću proceduralnih garancija iz člana 6 EKLjP-a u "*prethodnim postupcima*". U ovoj presudi, ESLjP (i) je objasnio da uzimajući u obzir kada se puno država članica suočavaju sa značajnom akumulacijom pitanja zbog preopterećenja njihovih pravosudnih sistema, a što rezultira sudskim postupcima koji predugo traju, odluka u vezi sa privremenom merom se često puta podudara sa odlukom o meritumu slučaja, i za posledicu se puno puta dešava da postupci u vezi sa privremenim merama odlučuju u vezi sa "*građanskim pravima i obavezama*" ili rezultiraju istim dugoročnim a možda i trajnim efektima (vidi slučaj ESLjP-a: *Micallef protiv Malte*, citirano iznad, stav 79); i (ii) odredio je kriterijume na osnovu kojih treba da se proceni primenljivost člana 6 EKLjP-a u "*prethodnim postupcima*". (vidi, slučaj ESLjP-a, *Micallef protiv Malte*, citirano iznad, stavovi 83-86).
68. Što se tiče kriterijuma koji se trebaju ispuniti na način da bi proceduralne garancije iz člana 6 EKLjP-a bile primenljive, ESLjP je naglasio da: (i) "*prethodni postupak*" treba da pokriva jedno "*građansko*" pravo (vidi, s tim u

vezi, slučaj ESLjP-a, *Micallef protiv Malte*, citirano iznad, stav 84 i reference koje su tu korišćene); i (ii) ovaj postupak treba da odredi na jedan efikasan način određeno građansko pravo (vidi, s tim u vezi, slučaj ESLjP-a, *Micallef protiv Malte*, citirano iznad, stav 85 i reference koje su tu korišćene).

69. Samim tim, Sud treba u nastavku da oceni da li su ova dva kriterijuma ispunjena u okolnostima ovog konkretnog slučaja, omogućujući kao posledicu, primenljivost proceduralnih garancija koje su određene u članu 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLjP-a.
70. S tim u vezi, Sud podseća da su okolnosti konkretnog slučaja povezane sa jednim Obaveštenjem Državnog tužioca putem kojeg je odbijen predlog podnositeljke zahteva za podizanje zahteva za zaštitu zakonitosti protiv jednog Rešenja Apelacionog suda koji je takođe odbio žalbu podnositeljke zahteva u vezi sa određivanjem privremene mere sigurnosti od strane Osnovnog suda a koja bi obustavila izvršni postupak protiv imovine koja je ostavljena u hipoteci u vezi sa kojom ona tvrdi da nije ništa znala i da je samim tim ona tužila svog supruga i ProCredit Banku. Tužba koja je podneta od strane podnositeljke zahteva uvezi sa utvrđivanjem vlasništva na parceli koja je ostavljena u hipoteku u Ugovoru o Hipoteci, ali i zahtev za određivanje privremene mere sigurnosti, su povezane sa jednim njenim građanskim pravom, odnosno pravom na imovinu. Štaviše, svrha privremene mere sigurnosti je da u najmanju ruku na jedan određeni vremenski period osigura građansko pravo koje se osporava i u parničnom postupku u vezi sa meritumom slučaja. Sledstveno tome, Sud utvrđuje da je prvi uslov za primenljivost člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLjP-a, u odgovarajućim prethodnim postupcima ispunjen.
71. Sud dalje takođe naglašava da u okolnostima ovog konkretnog slučaja, privremena mera sigurnosti je odrednica ovog prava jer je ista jedini mogući mehanizam za podnositeljku zahteva da spreči prodaju osporene imovine putem mehanizama izvršnog postupka koji su sada već inicirani od strane ProCredit Banke i koji su određeni u najmanju ruku kroz prvi Zaključak Privatnog izvršitelja od 1. juna 2016. godine. Sud podseća na obrazloženje ESLjP-a u slučaju *Micallef protiv Malte* a putem kojeg je takođe i stavljen naglasak na činjenicu da kao rezultat dugotrajnih sudskih postupaka do donošenja odluke u vezi sa meritumom nekog slučaja, dosta često je privremena mera ta koja može biti jednaka odluci o meritumu. Sledstveno tome, Sud treba da zaključi da je i drugi uslov za primenljivost člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLjP-a, u odgovarajućim prethodnim postupcima ispunjen.
72. Samim tim, i kao što je to gore već navedeno, u nastavku će Sud razmotriti da li su navodi podnositeljke zahteva u okolnosti ovog konkretnog slučaja očigledno neosnovani po ustavnim osnovama, kao što je to određeno putem stava 2 pravila 39 Poslovnika o Radu.

II. Što se tiče stava 2 Pravila 39 Poslovnika o Radu

73. Sud pre svega podseća na sadržaj ovog pravila koje glasi:

“(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepiio tvrdnju.”

74. S tim u vezi, Sud pre svega podseća da su tokom 2011. godine, suprug podnositeljke zahteva i njegov brat potpisali jedan Ugovor o kreditu i Ugovor o Hipoteci. Na osnovu spisa predmeta i na osnovu navoda podnositeljke zahteva, ona je potpisala Ugovor o kreditu ali ne i ugovor o Hipoteci nad nepokretnom imovinom na kojoj su formalni vlasnici njen suprug i njegov brat, ali čije vlasništvo takođe i ona tvrdi. Ugovor o kreditu je izmenjen nekoliko puta tokom 2014. odnosno 2015. godine, a ove izmene je potpisala takođe i podnositeljka zahteva. Tokom 2016. godine, uzimajući u obzir da se uslovi ugovora nisu poštovali, ProCredit Banka je počela sa izvršnim postupkom protiv odgovarajućih zajmoprimaoca tog kredita. Privatni izvršitelj jeo dredio i datum prve javne prodaje, a pre ovog datuma, podnositeljka zahteva je podnela tužbu i protiv njenog supruga i protiv ProCredit Banke, tražeći poništenje Ugovora o Hipoteci i utvrđivanje njenog vlasništva nad parcelom koja je ostavljena u hipoteci, gde je takođe tražila određivanje privremene mere sigurnosti. Prvobitno je ovo poslednje bilo odlučeno od strane Osnovnog suda, ali nakon prigovora ProCredit Banke, isto je poništeno. Apelacioni sud je potvrdio Rešenje Osnovnog suda u vezi sa privremenom merom bezbednosti, dok je Državni tužilac takođe odbio predlog podnositeljke zahteva za iniciranje zahteva za zaštitu zakonitosti protiv Rešenja Apelacionog suda. Svi ovi postupci su bili povezani sa određivanjem i poništenjem privremene mere sigurnosti, dok, parnični postupak, na osnovu spisa predmeta, je još uvek u toku pred Osnovnim sudom.
75. Podnositeljka zahteva pred Sudom osporava odluke javnih vlasti, odnosno Obaveštenje Državnog tužiova [KMLC. br. 09/2018] od 2. marta 2018. Godine i Rešenje Apelacionog suda [AC. br. 3538/2017] od 8. decembra 2017. godine, putem kojih je potvrđeno Rešenje Osnovnog suda o poništenju privremene mere sigurnosti. S tim u vezi, ona navodi, u suštini, tri glavne tvrdnje pred Sudom. Prva tvrdnja je povezana sa (i) pravom na pravično i nepristrasno suđenje koje je zagarantovano članom 31 ustava u vezi sa članom 6 EKLjP-a; druga tvrdnja je povezana sa (ii) pravom na korišćenje jezika koje je zagarantovano članom 5 Ustava; i, treća tvrdnja povezana sa (iii) pravom na jednakost pred zakonom koje je zagarantovano članom 24 Ustava.
76. S tim u vezi i prvenstveno Sud naglašava da je član 5 ustava sastavni deo poglavlja I Ustava u kojem se propisuju Osnovne odredbe na kojima je izgrađen Ustavni sistem Republike Kosova i, samim tim, nije sastavni deo Poglavlja II ili III Ustava, gde se na izričit način propisuju Prava i Osnovne slobode građana Republike Kosova, uključujući i prava manjinskih zajednica. Na osnovu sudske prakse Suda, sada je već utemeljen opšti princip na osnovu kojeg članovi Ustava koji direktno ne regulišu prava i osnovne slobode nemaju nezavisan efekat, zato što njihov efekat važi samo za *“uživanje prava i sloboda”* koje se garantuju odredbama Poglavlja II i III Ustava. (vidi, s tim u vezi, slučajeve Suda KI136/16, sa podnosiocem *Vllaznim Bytyqi*, Rešenje o neprihvatljivosti od 20. decembra 2017. godine, stav 40; i KI67/16, sa podnositeljkom *Lumturije Voca*, Rešenje o neprihvatljivosti od 23. januara

2017. godine, stav 128, i reference koje su tu spomenute). Dakle, član 5 Ustava, ali ni drugi članovi koji nisu u okviru Poglavlja II i III, se ne mogu primeniti na nezavisani i poseban način ukoliko činjenice slučaja ne spadaju pod delokrug, u najmanju ruku, jedne ili više odredbi iz Poglavlja II i III Ustava a koje se tiču “*uživanja ljudskih prava i sloboda*”.

77. U okolnostima konkretnog slučaja, uzimajući u obzir da se navodi podnositeljke zahteva povezuju sa pravom na pravično i nepristrasno suđenje a okolnosti slučaja su povezane sa pravom na korišćenje izabranog jezika na sudskim postupcima, Sud će tretirati tvrdnje podnositeljke zahteva koje se tiču povreda člana 5 Gustava u vezi sa članom 31 Ustava.
78. U nastavku ovog obrazloženja, Sud će razmotriti tvrdnje podnositeljke zahteva koje su povezane sa (i) Obaveštenjem Državnog tužioca; i sa (ii) Rešenjem Apelacionog suda.
- (i) *Ocena ustavnosti Obrazloženja Državnog tužioca [KMLC br. 09/2018] od 2. marta 2018. godine.*
79. Sud podseća da se glavna tvrdnja podnositeljke zahteva povezuje sa (i) nedostatkom navodnog obrazloženja osporenog Obaveštenja Državnog tužioca; i (ii) ne uzimanjem u obzir dokaza i navoda od strane istog.
80. Pre nego što razmotri oba ova navoda posebno, Sud podseća da sudska praksa Suda poznaje i druge slučajeve u kojima je ocenjena ustavnost Obaveštenja Državnog tužioca (vidi, s tim u vezi, slučajeve Suda gde je, *inter alia*, ocenjena ustavnost Obaveštenja Državnog tužioca, putem kojeg nije prihvaćen zahtev strana za podizanje zahteva za zaštitu zakonitosti u njihovu korist, KI139/13, podnositeljka *Zorica Đokić*, rešenje o neprihvatljivosti od 24. marta 2014. godine; KI107/14, podnositeljka *Xufe Rracaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. novembra 2014. godine; KI54/14, podnosilac *Baton Morina*, rešenje o neprihvatljivosti od 10. avgusta 2015. godine; KI111/16, podnosilac *Asllan Zenuni*, rešenje o neprihvatljivosti od 22. maja 2017. godine; KI51/18, podnosilac *Sahit Musa*, rešenje o neprihvatljivosti od 11. juna 2018. godine). Međutim, u nijednom od gore navedenih slučajeva nije osporeno odgovarajuće Obaveštenje u smislu nedostatka obrazložene sudske odluke u suprotnosti sa članom 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP-a.
81. U smislu ovog navoda o nedostatku obrazloženja osporenog Obaveštenja Državnog tužioca a u vezi sa njenim pravom za korišćenje jezika u sudskim postupcima, Sud se pre svega poziva na svoju već konsolidovanu praksu koja se odnosi na pravo na obrazloženu sudsku odluku zagwarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP. Ova praksa je izgrađena zasnovano na sudskoj praksi ESLJPa, uključujući, ali ne ograničavajući se na slučajeve *Hadjianastassiou protiv Grčke*, presuda od 16. decembra 1992. godine; *Van de Hurk protiv Holandije*, presuda od 19. aprila 1994. godine; *Hiro Balani protiv Španije*, presuda od 9. decembra 1994. godine; *Higgins i drugi protiv Francuske*, presuda od 19. februara 1998. godine; *Garcia Ruiz protiv Španije*, presuda od 21. januara 1999. godine; *Hirvisaari protiv Finske*, od 27. septembra 2001. godine; *Suominen protiv Finske*, presuda od 1. jula 2003.

godine; *Buzescu protiv Rumunije*, presuda od 24. maja 2005. godine; *Pronina protiv Ukrajine*, presuda od 18. jula 2006. godine, *Tatishvili protiv Rusije*, presuda od 22. februara 2007. godine, i *Merabishvili protiv Gruzije*, Presuda Velikog veća od 28. novembra 2017. godine.

82. Pored toga, osnovna načela koja se odnose na pravo na obrazloženu sudsku odluku razrađena su i u slučajevima ovog Suda, uključujući, ali ne ograničavajući se na slučajeve KI72/12, *Veton Berisha i Ilfete Haziri*, presuda od 17. decembra 2012. godine; KI22/16, *Naser Husaj*, presuda od 9. juna 2017. godine; KI97/16, podnosilac "*IKK Classic*", presuda od 9. januara 2018. godine, i KI143/16, *Muharrem Blaku i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. juna 2018. godine; i KI24/17, sa podnosiocem *Bedri Salihu*, Presuda od 27. maja 2019. godine.
83. U principu, sudska praksa ESLJP-a i sudska praksa Suda, naglašavaju da pravo na pravično suđenje obuhvata pravo na obrazloženu odluku i da sudovi treba "s dovoljnom jasnoćom da izlože razloge na kojima su zasnovali svoje odluke". Međutim, ova obaveza sudova se ne može shvatiti kao zahtev da se detaljno odgovori na svaki argument. Obim u kojem se primenjuje ova obaveza navođenja razloga može varirati u zavisnosti od prirode odluke i mora se odrediti u svetlu okolnosti slučaja. Suštinski argumenti podnosioca zahteva su ti na koje se mora odgovoriti, a navedeni razlozi moraju biti zasnovani na važećem zakonu.
84. Sud međutim, za razliku od gore navedenih slučajeva, naglašava da se u okolnostima ovog konkretnog osporava, odnosno navodi se nedostatak obrazloženja Obaveštenja Državnog tužioca putem kojeg je odbijen predlog podnositeljke zahteva za podizanje zahteva za zaštitu zakonitosti protiv Rešenja Apelacionog suda. S tim u vezi, i (i) da bi se utvrdilo da li su proceduralne garancije koje su uvrštene u član 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP-a o nedostatku obrazložene odluke, primenljive i u slučajevima Obaveštenja od strane Tužioca; i ukoliko jesu, (ii) da bi se ocenilo da li je ovo Obavešteje dovoljno obrazloženo u skladu sa ovim garancijama, Sud se poziva na sudsku praksu ESLJP-a, odnosno na slučaj *Gorou protiv Grčke* (br. 2), presuda od 20. marta 2009. godine, dakle sudskoj praksi u skladu sa kojom, Sud je, na osnovu člana [Tumačenje odredbi Ljudskih prava] Ustava, obavezan da vrši tumačenje ljudskih prava i sloboda koje su zagantovane ustavom.
85. S tim u vezi i prvenstveno, Sud naglašava da su činjenične okolnosti gore navedenog slučaja različite od okolnosti ovog konkretnog slučaja (za činjenice slučaja *Gorou protiv Grčke* (br. 2), vidi paragrafe 10 do 14 tog slučaja), međutim, suštinski navodi podnositeljke zahteva u ovom slučaju, slično kao i oni podnositeljke zahteva u okolnostima ovog konkretnog slučaja, su povezani sa (i) njenim zahtevom upućenom javnom tužiocu da podigne jednu žalbu na osnovu jednog pitanja zakonitosti a protiv odluke krivičnog suda u Atini; i (ii) jednim dopisom, odnosno obaveštenjem javnog tužioca, putem kojeg je podnositeljka zahteva obaveštena da je njen zahtev odbijen sa obrazloženjem da: "*Nema pravnog osnova za žalbu pred Kasacionim Sudom*". Navedena podnositeljka je osporila obrazloženje ovog Obaveštenja pred ESLJP-om, tvrdeći baš nedostatak jedne obrazložene sudske odluke u suprotnosti sa

garancijama iz člana 6 EKLJP-a. Prilikom procene ovog slučaja, ESLJP je ocenio (i) primenljivost proceduralnih garancija iz člana 6 EKLJP-a u slučajevima kada se osporava jedno Obaveštenje Tužioca; i (ii) dovoljnosti obrazloženja odgovarajućeg Obaveštenja. Zaključak ESLJP-a je bio pozitivan u oba pitanja, gde nije utvrđeno da je došlo do povrede člana 6 EKLJP-a u okolnostima tog slučaja.

86. Specifičnije, u proceni primenljivosti proceduralnih garancija iz člana 6 EKLJP-a a u vezi sa Obaveštenjima Tužioca koja se tiču zahteva za podizanje žalbi u ime stranaka, ESLJP je naglasio da, u principu, da bi se utvrdila jedna takva primenljivost, treba da postoji jedan "spor" u vezi sa nekim "građanskim pravom" koje je poznato u odgovarajućim domaćim zakonskim propisima. ESLJP je ocenio da u okolnostima odgovarajućeg slučaja, ti uslovi su bili ispunjeni, i samim tim su navodi u vezi sa nedostatkom obrazloženja Obaveštenja javnog tužioca, ušli u delokrug člana 6 EKLJP-a. Štaviše, ESLJP je u ovom slučaju, prepoznao kao građansko pravo, pravo jedne strane da zatraži od nekog javnog tužioca da podigne jednu žalbu u njeno ime, nasuprot činjenici da jedno takvo pravo nije specifično određeno u grčkim zakonskim propisima, ali je ipak bilo zasnovano na jednoj konsolidovanoj sudskoj praksi. (vidi obrazloženje u vezi sa primenljivošću člana 6 EKLJP-a u paragrafima 27–36 slučaja *Gorou protiv Grčke* (br. 2)).
87. Međutim, u proceni dovoljnosti obrazloženja Obaveštenja javnog tužioca, ESLJP je zauzeo jedan malo ograničavajući pristup imajući u obzir diskrecionu ulogu javnog tužioca u usvajanju ili neusvajanju takvih zahteva. ESLJP je naglasio da jedan pozitivan odgovor odgovarajućeg tužioca u slučajevima takvih zahteva rezultira žalbom i samog tužioca u vezi sa zakonitošću osporene odluke; dok, jedan njegov negativni odgovor podrazumeva njegovo odbijanje da podigne svoju žalbu u vezi sa zakonitošću osporene odluke. (vidi, s tim u vezi, paragraf 40 slučaja *Gorou protiv Grčke* (br. 2)).
88. Štaviše, i nakon naglašavanja diskrecionih nadležnosti tužioca prilikom usvajanja ili neusvajanja zahteva za podizanjem takvih žalbi, ESLJP je takođe stavio naglasak i na svoju sudsku praksu putem koje je isti utvrdio da se ne traži detaljno obrazloženje u slučajevima kada se primenjuje jedna specifična zakonska odredba da se odbije jedna žalba na osnovu zakonitosti i koja nije imala mogućnosti za uspeh. (vidi paragraf 41 slučaja *Gorou protiv Grčke* (br. 2); i takođe vidi Smernice ESLJP-a od 31. decembra 2018. godine za član 6 EKLJP-a, Pravo na pravično i nepristrasno suđenje (građanski aspektl); IV. Proceduralni zahtevi; 7. Obrazloženje sudskih odluka; paragraf 340). ESLJP je naglasio da isti princip važi i u slučajevima kada se od jednog javnog tužioca traži od neke strane u jednom građanskom postupku da podnese neku žalbu u njeno ime. S tim u vezi, u okolnostima ovog konkretnog slučaja, ESLJP je utvrdio da obrazloženje koje je dato odgovarajućoj strani putem Obaveštenja javnog tužioca da "Nema zakonskog osnova za žalbu pred Kasacionim Sudom" je bilo dovoljno i, samim tim, u skladu sa članom 6 EKLJP-a.
89. Uzimajući u obzir navedenu sudsku praksu ESLJP-a, Sud naglašava da proceduralne garancije koje su uvrštene u član 31 Ustava a u vezi sa članom 6 EKLJP-a su primenjive u okolnostima ovog konkretnog slučaja sa

Obaveštenjem Državnog tužioca. Kao što je već navedeno iznad, okolnosti konkretnog slučaja uključuju jedno “*građansko pravo*” i takođe i jedan “*spor*”. Nadležnost i kriterijumi na osnovu kojih se može podići zahtev za zaštitu zakonitosti od strane Javnog tužioca su propisani u članu 247 ZPP-a. Štaviše, nasuprot činjenici da pravo neke strane da se obrati Državnom tužiocu tražeći od njega da podigne zahtev za zaštitu zakonitosti protiv neke sudske odluke nije specifično određeno u odredbama ZPP-a, postoji konsolidovana sudska praksa i u smislu predloga/zahteva stranaka ali i odgovora Javnog tužioca, i koje je ESLjP prihvatio kao dovoljno da se utvrdi primenljivost člana 6 EKLjP-a. (vidi paragrafe 30 do 36 slučaja *Gorou protiv Grčke* (br. 2)).

90. Samim tim, i u nastavku, Sud će proceniti da li je Obaveštenje Državnog tužioca [KMLC. br. 09/2018] dovoljno i u skladu sa relevantnom sudskom praksom ESLjP-a u vezi sa obrazloženom odlukom.
91. S tim u vezi, Sud podseća na obrazloženje Obaveštenja Državnog tužioca koje glasi:

“Poštovana gđo. Muslija [podnositeljka zahteva],

Kancelarija Državnog tužioca je dana 24.01.2018. god. Primila vaš predlog za iniciranje zahteva za zaštitu zakonitosti protiv odluke Osnovnog suda u Prizrenu, C. br. 651/2017 od 23.03.2017. god. i protiv odluke Apelacionog suda u Prištini, AC. br. 3538/2017 od 08.12.2017. god.

Nakon prijema vašeg predloga, mi smo potražili spise predmeta od Osnovnog suda u Prizrenu i, dana 01.03.2018. god. od suda smo mi dobili spise predmeta i nakon razmatranja istih mi vas obaveštavamo da Kancelarija Državnog tužioca nije našla dovoljni zakonski osnov iz člana 247, stav 1, tačke a) i b) Zakona o Parničnom Postupku, da podnese zahtev za zaštitu zakonitosti.

U vezi sa neuručivanjem odluke Apelacionog suda na vašem jeziku, vi se možete obratiti Osnovnom sudu u Prizrenu sa zahtevom da vam se ta odluka prevede.”

92. Na osnovu gore navedenog obrazloženja osporenog Obaveštenja, Sud primećuje da (i) je Državni tužilac zatražio spise predmeta od Osnovnog suda kao i da je razmotrio iste; (ii) na osnovu tačke a) i b) stava 1 člana 247 ZPP-a, nije našao pravni osnov da podigne zahtev za zaštitu zakonitosti; i (iii) da je uputio podnositeljku zahteva da po potrebi podnese zahtev pred odgovarajućim sudom da bi dobila sudska odluku, odnosno rešenje Apelacionog suda [AC. br. 3538/2017] na jeziku na koji ona odabere.
93. Na osnovu relevantne prakse ESLjP-a, Sud smatra da je obrazloženje koje je dato od strane Državnog tužioca bilo dovoljno. Kao podršku ovoj tvrdnji Sud stavlja naglasak na (i) diskrecionu prirodu Državnog tužioca da podigne ili ne neki zahtev za zaštitu zakonitosti; i (ii) činjenicu da član 247 ZPP-a u vezi sa kriterijumima na osnovu kojih se može podići jedan takav zahtev, kriterijumi su jasni i specifični.

94. Sud specifičnije primećuje da na osnovu stavova a) i b) ovog člana, zahtev za zaštitu zakonitosti se može podići od strane Državnog tužioca zbog (i) ozbiljnih povreda odredbi parničnog postupka, ukoliko je povreda u vezi sa mesnom nadležnošću, ili ukoliko je prvostepeni sud doneo presudu bez održavanja glavnog ročišta, gde je imao za dužnost da održi glavno ročište, ukoliko je odlučeno po nekom zahtevu, oko kojeg je spor i dalje u postupku, ili ukoliko je u suprotnosti sa zakonom, javnost bila isključena sa glavne rasprave; i (ii) zbog pogrešne primene materijalnog prava. Ovo poslednje na osnovu člana 184 ZPP-a postoji onda kada sud nije primenio one odredbe materijalnog prava koje je trebao da primeni, ili kada takvu odredbu nije primenio na pravilan način. Sa druge strane, ZPP u stavu 2 člana 247 specifično isključuje mogućnost podizanja zahteva za zaštitu zakonitosti od strane Državnog tužioca koje je zasnovano na prekoračenju zahteva i pogrešnom ili nepotpunom utvrđivanju činjeničnog stanja.
95. Sud podseća da u okolnostima konkretnog slučaja, predlog podnositeljke zahteva za iniciranje zahteva za zaštitu zakonitosti je bio zasnovan na obrazloženje za (i) neutvrđivanje činjenica od strane Apelacionog suda u vezi sa nedostatkom njenog potpisa na Ugovoru o Hipoteci od 2. decembra 2011. godine; i (ii) ne uručivanjem Rešenja Apelacionog suda na bosanskom jeziku. Prvi argument koji je povezan sa pogrešnim ili nepotpunim utvrđivanjem činjeničnog stanja, je specifično odbačen na osnovu stava 2 člana 247 ZPP-a, o osnovama po kojima bi se mogao podići zahtev za zaštitu zakonitosti od strane Državnog tužioca. Dok drugi, odnosno navod u vezi sa ne uručivanjem osporenog rešenja na Bosankom jeziku, iako čini osnov za utvrđivanje ozbiljnih povreda odredbi parničnog postupka, jer na osnovu tačke j) člana 182 ZPP-a u slučaju kada je zahtev stranke za korišćenje jezika iste tokom sudskog postupka bio odbijen na nezakonit način od strane odgovarajućeg suda, isto nije navedeno kao osnov po kojem bi se mogao podići zahtev za zaštitu zakonitosti od strane Državnog tužioca na osnovu stava 1 člana 247 ZPP-a.
96. Štaviše, i kako je to naglašeno u obrazloženju Obaveštenja Državnog tužioca, na osnovu zakonskih propisa koji se primenjuju, korišćenje jezika koji nije službeni jezik u Republici Kosova ili koji nije u službenoj upotrebi, u sudskim postupcima je uslovljen na zahtev strane. Kriterijum za jedan takav zahtev proizilazi iz uslovljavanja primene stava 2 u vezi sa statusom službenih jezika na opštinskom nivou ili onih koji su u službenoj upotrebi na svakom nivou iz člana 5 Ustava a u "*skladu sa zakonom*" i zasniva se na kriterijumima koji su određeni u ovom "*zakonu*", a što u okolnostima konkretnog slučaja, je Zakon br. 02/L-37 o Korišćenju jezika (u daljem tekstu: Zakon o Korišćenju Jezika) i ZPP. Prvi reguliše korišćenje jezika u sudskim postupcima u članovima 12 do 18 istog, dok drugi, u članovima 6 i 96 do 98 istog. (vidi deo kod relevantnih zakonskih odredbi koje gde su citirani svi ovi članovi u svojoj celosti).
97. Na osnovu ove pravne odredbe, i koliko je to relevantno u okolnostima konkretnog slučaja, u principu sudovi sprovode postupke na službenom jeziku ili na službenim jezicima koji su odabrani od strana u odgovarajućim postupcima. U vezi sa ovom potonjom, odnosno službenim jezikom koji se odabira od strana u postupku, članovi 13 i 14 Zakona o Korišćenju jezika

određuju da, van delovanja odgovarajućeg suda a samoinicijativno ukoliko se proceni da je to u opštem javnom interesu, na zahtev strane, sud treba da (i) osigura opremu za simultano prevođenje, uključujući i date izjave, sa jednog službenog jezika na drugi; i (ii) da izda dokumente koji se tiču postupka na službeni jezik koji je odabran za postupak.

98. Štaviše, odredbe parničnog postupka dopunjavaju prava strana za korišćenje njihovog jezika na sudskim postupcima. Van garancija koje su određene u članu 6 ZPP-a, Poglavlje VI u vezi sa Jezikom u Postupcima, u članovima 96, 97 i 98 istog, u principu, garantuje stranama u postupku (i) pravo da koriste svoj jezik ili jezik koji razumeju u postupcima pred sudom; i (ii) obezbeđivanje prevoda na njihovom jeziku ili na jeziku koji razumeju svih podnesaka i dokaza iz spisa, ukoliko strana podnese jedan takav zahtev.
99. Sud naglašava da ocenjivanje gore navedenih članova u njihovoj celosti, i koliko je to god relevantno za okolnosti konkretnog slučaja, u principu rezultira da svaka strana ima pravo da koristi odabrani jezik tokom sudskog postupka kao i da prima dopise i odluke na jeziku koji je odabrala, ukoliko je strana podnela takav zahtev. Na osnovu spisa predmeta, navodi podnositeljke zahteva i pojašnjenja Državnog tužioca, takav zahtev na nivou Apelacionog suda nikada nije podnet od strane podnositeljke zahteva.
100. S tim u vezi, izuzev zaključka da navodi podnositeljke zahteva o nedostatku obrazloženja Obaveštenja Državnog tužioca ne stoje, jer je odgovarajuće Obaveštenje, na osnovu sudske prakse ESLjP-a, dovoljno obrazloženo, Sud takođe naglašava da navodi podnositeljke zahteva u vezi sa povredama člana 5 Ustava, u nedostatku nekog njenog zahteva za korišćenje njenog jezika u postupcima pred Apelacionim sudom i o prijemu odgovarajuće odluke na jeziku koji je ona odabrala, nisu dovoljno dokazani i potkrepljeni i samim tim su očigledno neosnovani po ustavnim osnovama.
101. Sud takođe smatra da podnositeljka zahteva nije dokazala i dovoljno potkrepila svoje navode u vezi sa tim što njeni dokazi nisu uzeti u obzir od strane Državnog tužioca u suprotnosti sa sudskom praksom ESLjP-a, odnosno slučajeva na koje se podnositeljka zahteva pozvala radi potkrepljivanja svojih navoda, *De Haes i Gijssels protiv Belgije* i *Tinelly & Sons Ltd i drugi* i *McElduff i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*.
102. S tim u vezi, Sud prvenstveno naglašava da na osnovu sudske prakse Suda, obaveza je podnosilaca zahteva da razrade i argumentuju činjeničnu i pravnu povezanost njihovog slučaja sa slučajevima ESLjP-a a na koji se oni pozivaju u korist njihovih argumenata pred Sudom. (vidi, s tim u vezi, slučajeve Suda, KI48/18, podnosilac *Arban Abrashi i Demokratski Savez Kosova*, presuda od 4. februara 2019. godine, stavovi 275-276; KI119/17, podnosilac *Gentian Rexhepi*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. maja 2019. godine, stav 80; i KI49/19, podnosilac *Limak Kosovo International Airport S.H.A. "Adem Jashari"*, rešenje o neprihvatljivosti od 10. septembra 2019. godine, stav 44). Podnositeljka zahteva nije uspela da prikaže ovu povezanost.

103. Ali i štaviše, Sud primećuje da okolnosti slučaja koji su navedeni nisu povezani sa okolnostima konkretnog slučaja i samim tim nisu primenjivi. U prvom slučaju koji je citiran iznad, podnosioci zahteva su bili jedan urednik i jedan novinar nekog lista koji je objavio jedan članak čime je napravljena senzacija u javnosti jer je govorio o pitanjima incesta u Belgiji i navodio je tvrdnje o povredi članova 6 i 10 EKLjP-a, ali ni u jednoj tački nije povezan sa trenutnim slučajem koji je na razmatranju. Sa druge strane, drugi slučaj koji je citiran iznad, se ticao postupka o odbijanju pružanja nekih javnih ugovora u Severnoj Irskoj za podnosiocce tih zajedničkih zahteva i navodio je tvrdnje o povredama članova 6, 8, 13 i 14 EKLjP-a, okolnosti koje takođe nemaju nikakvu povezanost sa okolnostima ovog konkretnog slučaja.
104. Sud ne osporava obavezu redovnih sudova da procene na pravilan način podneske, argumente i dokaze koji su podneti od strana, obavezu koja proizilazi iz člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLjP-a i odgovarajućim proceduralnim zakonima i sudske prakse ESLjP-a. Sud je razradio opšte principe u vezi sa obavezama sudova da ocene na pravilan način podneske, argumente i dokaze koji su podneti od strana, između ostalog i u slučaju KIO7/18, sa podnosiocem *Čeliku Rollers sh.p.k.*, preuda od 20. januara 2020. godine. Međutim, za razliku od ove sudske prakse, Sud naglašava da u okolnostima ovog konkretnog slučaja navodi u vezi sa ne razmatranjem dokaza i izjava je povezan sa Obaveštenjem Državnog tužioca, koji, kao što je to već navedeno iznad, ima diskreciju u vezi sa tim da li će podići ili ne zahtev za zaštitu zakonitosti u zavisnosti od odgovarajuće procene da li su ispunjeni uslovi koji su propisani u članu 247 ZPP-a. Ovo zbog toga što, u okolnostima konkretnog slučaja, navodi podnositeljke zahteva u vezi sa ne uzimanjem u obzir njenih dokaza u kontekstu postupaka koji su povezani sa određivanjem privremene mere sigurnosti nisu potkrepljeni niti jednim konkretnim argumentom. Sud podseća da meritum slučaja podnositeljke zahteva, na osnovu spisa predmeta, je još uvek u toku pred Osnovnim sudom.
105. Samim tim, na osnovu gore navedenog i uzimajući u obzir posebne karakteristike slučaja, tvrdnje koje su navedene od strane podnositeljke zahteva i činjenice koje je ona predstavila, Sud, oslanjajući se i na standarde utvrđene u svojoj praksi kao i na sudsku praksu ESLjP-a, utvrđuje da podnositeljka zahteva nije dokazala i dovoljno potkrepila svoje tvrdnje da je osporeno Obaveštenje Državnog tužioca doneto uz povredu proceduralnih garancija za pravično i nepristrasno suđenje koje su zagarantovane putem člana 31 Ustava a u vezi sa članom 6 EKLjP-a, i, samim tim, ove tvrdnje su očigledno neosnovane po ustavnim osnovama kao što je to određeno u stavu 2 pravila 39 Poslovnika o radu.
- (ii) *Ocena ustavnosti Rešenja Apelacionog suda [AC. br. 3538/2017] od 8. decembra 2018. godine*
106. Sud takođe podseća da podnositeljka zahteva osporava i Rešenje Apelacionog suda putem kojeg je potvrđena doneta odluka Osnovnog suda o povlačenju naloga o privremenoj meri sigurnosti koji je privremeno zabranio prodaju imovine koja je ostavljena u hipoteci. Glavni navod podnositeljke zahteva s tim u vezi je bio ne utvrđivanje činjenice od strane Apelacionog suda da

podnositeljka zahteva nije potpisala Ugovor o hipoteci od 2. decembra 2011. godine. Drugi navod podnositeljke zahteva je bio da je i Apelacioni sud kao i Državno tužilaštvo, delovao u suprotnosti sa članom 5 Ustava, time što joj nije uručio odgovarajuću odluku na njenom jeziku i zato što nije uzeo u obzir njene tvrdnje povezane sa neuručivanjem odluke na njenom jeziku. U vezi sa ovom poslednjom tvrdnjom, Sud podseća na svoje obrazloženje u paragrafima 94 do 100 ovog Rešenja gde je došao do zaključka da podnositeljka zahteva nikada nije zatražila da joj se navedeno rešenje prevede i da joj se uruči na njenom jeziku. Stoga, i nadalje, Sud će smatrati ovu tvrdnju kao već razmotrenu i neće se ponovo vraćati na istu.

107. Sa druge strane, u vezi sa tvrdnjom da je osporeno rešenje Apelacionog suda doneto kao rezultat pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, Sud se poziva na svoju konsolidovanu sudsku praksu, na osnovu koje, takvi navodi pokrenu pitanja koja su u oblasti zakonitosti, i stoga, nisu u nadležnosti Suda. Takvi navodi o zakonitosti, u principu, se ne mogu razmatrati od strane Suda. (vidi, s tim u vezi, između ostalog, slučajeve Suda: KI49/19, podnosilac *Akcionarsko društvo Limak Kosovo International Airport S.H.A.*, "Adem Jashari", citirano iznad, stav 47; KI56/17 sa podnositeljkom *Lumturije Murtezaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, stav 35; KI154/17 i KI05/18, sa podnosiocem zahteva, *Basri Deva, Afërdita Deva i Društvo sa ograničenom odgovornošću "Barbas"*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. avgusta 2019. godine, stav 60; i KI192/18, sa podnosiocem zahteva, *Kosovska Kompanija za distribuciju i snabdevanje energijom, KEDS D.D.*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. avgusta 2019. godine, stav 49).
108. Sud je takođe kroz svoju sudsku praksu uvek ponavljao da nije njegov zadatak da se bavi greškama u zakonu za koje se tvrdi da su počinjene od strane redovnih sudova (zakonitost), osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). On sam ne može da oceni zakon koji je doveo dotle da redovni sud usvoji jednu umesto neke druge odluke. Ako bi bilo drugačije, Sud bi postupao kao "sud četvrtog stepena" što bi dovelo do prekoračenja granice postavljene u njegovoj nadležnosti. Uistinu, uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava. (vidi, slučaj ESLJP-a *García Ruiz protiv Španije*, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28; i vidi takođe slučajeve Suda: KI49/19, podnosilac *Akcionarsko društvo Limak Kosovo International Airport S.H.A.*, "Adem Jashari", citirano iznad, stav 48; KI154/17 i KI05/18, sa podnosiocem zahteva, *Basri Deva, Afërdita Deva i Društvo sa ograničenom odgovornošću "Barbas"*, citirano iznad, stav 61; i KI192/18, sa podnosiocem zahteva, *Kosovska Kompanija za distribuciju i snabdevanje energijom, KEDS D.D.*, citirano iznad, stav 50).
109. Pored toga, Sud smatra da je osporeno rešenje Apelacionog suda dovoljno obrazložilo zaključke koji su utvrđeni od strane Osnovnog suda u vezi sa nepostojanjem dovoljnih uslova da se ostavi na snazi privremena mera sigurnosti, jer su novi dokazi pokazali da je podnositeljka zahteva potpisala Ugovor o Kreditu i naknadne izmene. Potvrđivanje poništenja privremene mere sigurnosti je Apelacioni sud obrazložio na sledeći način:

“[...] došlo je do promene okolnosti na osnovu kojih je određena privremena mera sigurnosti od stane ovog suda. Ovo zbog činjenice da je tokom sudskog razmatranja od strane drugotužene ProCredit Banke su podneti dokazi na osnovu kojih se potvrđuje da je tužilačka strana potpisala ugovor o kreditu pred drugotuženim, odnosno da je tužilačka strana dala saglasnost prvotuženom, njenom suprugu, da uzme kredit od strane drugotuženog.

U konkretnom slučaju, uzimajući u obzir ugovor o kreditu br. 20-044522 koji je od 06.12.2011. godine kao i izmene ugovora o zalogu br. 20056761 od 28.04.2015. godine, nakon toga ugovor o poslovnom kreditu br. 20056761 od 28.04.2015. godine, listu zaloga od 28.04/2015. godine, ugovor o poslovnom kreditu sa br. 20055493 od 24.11.2014. godine, a ove dokaze sud nije imao kada je odlučio u vezi sa privremenoj meri sigurnosti. Dakle, sada je utvrđeno da tužilačka strana [podnositeljka zahteva] ni jednim dokazom tokom ovog razmatranja u vezi sa prigovorom drugotuženog podnetim protiv rešenja o određivanju privremene mere sigurnosti, nije obrazložila niti dokazala njeno subjektivno pravo kao i da dokazi koji su podneti od iste a na osnovu kojih je sud prvobitno odredio privremenu meru bezbednosti, sada su u suprotnosti sa dokazima koji su podneti od strane drugotuženog a kojim je dokazima sud poklonio potpunu veru. [...] Na osnovu svih gore navedenih podataka, sud je poništio privremenu meru sigurnosti, jer je ocenio da nisu ispunjeni zakonski uslovi koji su propisani u članu 297.1 tačka a a u vezi sa članom 306.2 ZPP-a, stoga je ovaj sud odlučio kao u izreci ove presude [...].”

110. Sud takođe želi da naglasi činjenicu da je osporeno rešenje Apelacionog suda povezano samo sa zahtevom za određivanje privremene mere sigurnosti, kao i da se navodi podnositeljke zahteva u vezi sa meritumom njenog slučaja, uključujući ovde i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja, sprovode nezavisno od “*prethodnih postupaka*”, odnosno onih koje su povezane sa privremenim merama sigurnosti, na osnovu tužbe podnositeljke zahteva od 30. juna 2016. godine, koja je, na osnovu spisa predmeta, i dalje u postupku pred Osnovnim Sudom.
111. Samim tim, na osnovu gore navedenog i imajući u obzir posebne karakteristike ovog slučaja, tvrdnje koje su navedene od podnositeljke zahteva kao i činjenice koje su predstavljene od iste, Sud, oslanjajući se na svoje već utemeljene standarde u sudskoj praksi u sličnim slučajevima kao i na sudskoj praksi ESLjP-a, utvrđuje da podnositeljka zahteva nije dokazala i dovoljno potkrepila svoje tvrdnje da je osporeno rešenje Apelacionog suda doneto uz povredu proceduralnih garancija u vezi sa pravičnim i nepristrasnim suđenjem a koje je zagarantovano članom 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLjP-a, i da su, samim tim, ove tvrdnje očigledno neosnovane po ustavnim osnovama kao što je to propisano u stavu 2 pravila 39 Poslovnika o Radu.
112. Sud ponavlja svoj stav da nezadovoljstvo podnositeljke zahteva, samo po sebi, sa rezultatom postupka koji su se sproveli pred redovnim sudovima u vezi sa određivanjem privremen mere sigurnosti i kasnijeg poništenja iste, ne može

samo po sebi da predstavlja agrumetovanu tvrdnju u vezi sa povredama prava koja su zagantovana Ustavom i EKLjP-om.

113. Na kraju, sud takođe podseća da podnositeljka zahteva tvrdni i povredu člana 24 Ustava, a u vezi sa pravom na “jednakost pred zakonom”, naglašavajući da su osporene odluke prouzrokovale “nejednakost između strana” kao i da Državni tužilac i redovni sudovi nisu imali “striktni zakonski pristup prema” podnositeljki zahteva kao što su imali prema drugotuženom, odnosno prema ProCredit Banci.
114. U vezi sa ovim navodom, Sud podseća na svoju sudsku praksu da samo citiranje jednog člana Ustava, bez jasnog i adekvatnog obrazloženja kako je došlo do povrede tog prava, nije dovoljan argument da se aktivizira mehanizam zaštite koji pruža Ustav i Sud, kao institucija koja se stara o poštovanju ljudskih prava i sloboda. (vidi, s tim u vezi, slučajeve Suda KIO2/18, podnosilac *Vlada Republike Kosova [Ministarstvo Sredine i Prostornog Planiranja]*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. juna 2019. godine, stav 36; i KI95/19, podnosilac *Ruzhdi Bejta*, rešenje o neprihvatljivosti od 8. oktobra 2019. godine, stavovi 30-31).
115. Takav stav Suda se zasniva i na sudskoj praksi ESLjP-a, na osnovu koje, navodi ili žalbe koji su neobrazloženi i nepodržani argumentima i dokazima, se proglašavaju neprihvatljivi kao očigledno neosnovani. (vidi Smernice ESLjP-a od 30. aprila 2019. godine o Kriterijumima o prihvatljivosti; deo I. Neprihvatljivost na osnovu merituma; A. Zahtevi očigledno neosnovani; 4. Neobrazložene žalbe: nedostatak dokaza, stavovi 280 do 283).
116. U okolnostima ovog konkretnog slučaja, Sud smatra da podnositeljka zahteva nije tačno pojasnila činjenice i navode u vezi sa povredom člana 24 Ustava, i samim tim, ove tvrdnje se trebaju proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovana po ustavnim osnovama, kao što je to propisano u stavu 2 pravila 39 Poslovnika o radu.

Zaključak

117. Sud je objasnio da su predmet procene pred Sudom bila samo odluke redovnih sudova koje su se ticale “prethodnog postupka” u vezi sa određivanjem privremene mere sigurnosti. Sud je, nakon primene opštih principa koji su povezani sa primenljivošću člana 31 Ustava a u vezi sa članom 6 EKLjP-a u slučajevima koji su povezani sa “prethodnim postupcima”, utvrdio da su gore navedeni članovi primenljivi u okolnostima ovog konkretnog slučaja, i samim tim, zahtev podnositeljke zahteva je *ratione materiae* u skladu sa Ustavom. Dalje, Sud je nastavio sa procenom navoda podnositeljke zahteva, da bi mogao da utvrdi da li su isti očigledno neosnovani po ustavnim osnovama.
118. U vezi sa navodom podnositeljke zahteva da je Obaveštenje Državnog Tužioca doneto u suprotnosti sa članom 31 Ustava a u vezi sa članom 6 EKLjP-a, Sud je utvrdio da: (i) Obaveštenje Državnog tužioca je ispunilo ustavnu obavezu da pruži jednu sudsku odluku koja je dovoljno obrazložena u skladu sa sudskom praksom ESLjP-a; (ii) navodi u vezi sa ne razmatranjem dokaza i izjava od

strane Državnog tužioca ne stoje zato što potonji ima diskreciju da podigne ili ne zahtev za zaštitu zakonitosti; i (iii) procena Državnog tužioca da je podnositeljka zahteva mogla da zatraži prevod rešenja Apelacionog suda kao i da ista to nikada nije uradila, stoji. Samim tim, Sud je naglasio da su ove tvrdnje očigledno neosnovane po ustavnim osnovama u skladu sa stavom 2 Pravila 39 Poslovnika o Radu.

119. Sa druge strane, u vezi sa navodima podnositeljke zahteva da je rešenje Apelacionog suda doneto u suprotnosti sa članom 31 Ustava, u vezi sa članom 6 EKLJP-a, Sud je utvrdio da ona nije dovoljno dokazala i potkrepila svoje tvrdnje u vezi sa povredom prava na pravično i nepristrasno suđenje, kao i da su, samim tim, iste očigledno neosnovane po ustavnim osnovama u skladu sa stavom 2 pravila 39 Poslovnika o Radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni Sud Republike Kosova, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20, 47 i 48 Zakona i pravilu 39 (2), 39 (3) (b) i 59 (2) Poslovnika o Radu, na sednici koja je održana dana 11. marta 2020. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20 (4) Zakona;
- IV. DA PROGLASI da ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Gresa Caka-Nimani

Gresa Caka-Nimani

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi

Arta Rama-Hajrizi